

Referanser:

Arkivsak: 23/02100-3

UKM 07/23 Ungdom og tvil

Sammendrag

Allerede i Bibelens tredje kapittel kan vi lese om slangen som stiller følgende spørsmål til de første menneskene: Har Gud virkelig sagt? Et spørsmål som får menneskene til å tenke om igjen om hva Gud egentlig sa, og et spørsmål som sår usikkerhet og tvil. Hvilken plass har tvilen i kirken, og hvordan blir den snakket om? Opplever du at det er rom for å snakke om tvil der du hører til? Trenger vi tvilen? Og hva er tvil, egentlig?

Forslag til vedtak

Den norske kirkes ungdomsutvalg anbefaler Ungdommens kirkemøte å vedta følgende:

UKM 23 utfordrer Kirkerådet til å

- tematisere Ungdom og tvil i rammeplaner for kirkelig undervisning og læring
- lage flere ressurser som styrker kirkens ansatte til å snakke med ungdom om tro og tvil
- lage flere ressurser som viser ungdom hvordan utforske ulike trospraksiser
- utvikle kreative digitale ressurser, eksempelvis videoer, for å adressere temaet tro og tvil

UKM23 utfordrer menigheter til å

- lage arenaer hvor ungdom kan snakke om vanskelige spørsmål
- legge til rette for at ungdom kan utforske sin åndelighet

Saksorientering

Bakgrunn

Ungdomsfasen er en lærende tid. En tid fylt av spørsmål som ikke tidligere er blitt stilt, men det er også en tid hvor det en ble lært som barn skal passe inn i det en tror på som ungdom. Ungdomsfasen er derfor en tid hvor mange stiller store, eksistensielle spørsmål, og har et behov for en plass til å undre seg, diskutere, og prøve ut nye tanker og ideer. At det er rom for dette kan være avgjørende for en trygg ungdomsfase og videre inn i voksentilværelsen.

Den norske kirke møter hvert år over 30 000 konfirmanter. I konfirmasjonsundervisningen er tema som tro og tvil en del av undervisningen. Naturlige spørsmål som berøres i konfirmanntiden er tanker om hva det vil si å være kristen? Og er det plass for å tvile i troen?

I Bibelen er det mange vers som oppmuntrer til å snakke om tro:

- Troen er sikkerhet for det som håpes, visshet om ting en ikke ser. (Heb. 11,1)
- "...alt er mulig for den som tror." (Mark. 9,23)

Allerede i Bibelens tredje kapittel står det om slangen som stiller følgende spørsmål til de første menneskene: Har Gud virkelig sagt? Et spørsmål som får menneskene til å tenke om igjen om hva Gud egentlig sa, og et spørsmål som sår usikkerhet og tvil. Et spørsmål som konfirmanter, ungdommer og voksne, fortsatt stiller seg.

Kirken og det kristne ungdomsarbeid tilbyr ungdom mange ulike arenaer å møte tro og tvil på. I Den norske kirkes strategi for 2022-2029 står det at kirken åpner rom for tro. At kirken er åpen for tro kommer til uttrykk gjennom kirkens møte med mennesker gjennom hele livet, og at kirken fremmer verdier som utfordrer og bygger et godt samfunn for alle. Den levende og nærværende folkekirken er også en del av å skape åpne rom for tro. Det er derfor mulig å spørre hvilken plass tvilen har sammen med disse punktene om å skape åpne rom for tro. Klarer Den norske kirke i møte med barn og unge å delta i samtalen og de spørsmålene som ungdom stiller seg i møte med en ny fase i livet?

Tro

Tro kan defineres, erfares og uttrykkes på mange forskjellige måter. I filosofien og dagligtale brukes tro først og fremst for å tilskrive noen en oppfatning som de tar for å være sann (snl.no). Tro er både personlig for den enkelte og samlende for fellesskap som deler den samme oppfatningen. Hvordan troen kommer til uttrykk er veldig forskjellig. Tilhørighet til tro eller religion kan komme til uttrykk gjennom synlige tegn som smykker, klesplagg og lignende.

Tro blir ofte satt i kontrast til kunnskap eller viten. I filosofien er det en vanlig oppfatning at en kun kan vite noe eller ha kunnskap om noe dersom en også har en oppfatning om dette. At en vet noe forutsetter at en også tror det (snl.no).

Tro kan også defineres som tillit. Å velge å tro på noe, eller noen, og sette sin lit til det. Sånn kan troen si noe om tilhørighet. Hva du tror på, sier noe om hva du bryr deg om, hva du er opptatt av, hvilke verdier du har. Tro sier noe om identitet, og en religiøs tro sier noe om tilhørigheten til et større fellesskap, som er identitetsbærende. En kristen tro kan fortelle om tilhørighet til Den norske kirke, en lokal menighet, og den verdensvide kirke.

Hvordan har troen utviklet seg, hva tror ungdom på i dag og hvordan kommer det til uttrykk?

Tvil

Mange ungdommer opplever at ved å definere seg som troende, som kristen, kommer det en del forventninger fra andre om hva som ligger i det å være kristen. Kritiske spørsmål og nysgjerrighet kan være med på å så tvil, dersom en selv er usikker på svarene. Å stå i tvilen, i usikkerheten, kan være vanskelig, og spesielt i en sårbar ungdomsfase hvor spørsmål om identitet og tilhørighet er viktig. Kirken og det kristne ungdomsarbeid tilbyr ungdom mange ulike arenaer å møte tro og tvil på, da tvilen er en naturlig del av livet.

Ved å bruke tvilen til å dekonstruere troen for så å bygge den opp igjen, kan tvilen bidra til at en står stødigere i troen.

Tvil er en del av livet for de fleste. I bibelen kan vi lese om israelsfolket som tvilte selv etter å ha opplevd at sivsjøen ble delt foran øynene deres. Store deler av Salmene og klagesangene bærer preg av tvil. Og i Det nye testamentet møter vi Jesu disipler som gang på gang viser at de tviler selv om de vandrer sammen med Jesus.

NAOB (Det norske akademis ordbok) definerer tvil som en tilstand av uvisshet, usikkerhet om noe er sant, riktig, godt eller lignende. Tvil er en naturlig del av troen, og kan komme både innenfra og utenfra. Dersom en ikke har samme forståelse av noe som de rundt seg er det lett å begynne å tvile. Tvilen kan skape usikkerhet knyttet til egen tolkning, og frykt for å motsi andres tolkning eller forståelse. I et landskap med anonyme brukere og polarisering er det viktig å bidra til en god og konstruktiv meningsbrytning.

Det er derfor viktig at ungdommer i møte med kirken, kan få oppleve at tvil kan være sunt og en mulighet til å bli bedre kjent med seg selv og sin tro.

Det kommer ofte til uttrykk at tvil handler om påvirkning fra andre. Dersom man gir uttrykk for tro, kan dette blir møtt med mange kritiske spørsmål. Disse kritiske spørsmålene kan igjen så tvil rundt egen oppfatning og tro, hvis en ikke har svar på spørsmålene. Tvilen kan også oppstå dersom en blir tillagt meninger en ikke har, men som andre har en oppfatning av at du har, basert på hvilken trosretning en tilhører.

Flere ungdom er usikre på å ytre sin mening og tro, i frykt for å bli avvist basert på andres fordommer. Fordommer og forutinntatte forestillinger om hva det vil si å være kristen og hvilke synspunkt du har, gjør det vanskelig å stå stødig i troen og gjør det lett å tvile. Å møte disse fordommene og spørsmålene er utfordrende hvis man ikke har språk for å diskutere tro, og trygge rom å diskutere det i. Når samtalen hindres av frykt for avvising får ikke ungdom reflektert over tro med andre, og dialogen stilner.

Det er derfor viktig at kirken legger til rette for god dialog, gode, konstruktive diskusjoner og tar opp tematikk som er aktuell i samfunnet og ungdommens hverdag. Et utgangspunkt for dette kan blant annet være å sette bibeltekster inn i en ramme som knytter de til livet som leves her og nå, for at de skal virke mer relevante. Ved at ungdommer får verktøy til å snakke om egen tro, vil de også få språket til å snakke om tro og tvil i møte med hverdagen og medmennesker. For at dette skal gå, trengs det åpne, inkluderende fellesskap med plass til spørsmål og refleksjon.